

> Retouradres

Bestuurskern
Dir. Klimaat, Lucht en Geluid
Plesmanweg 1-6
Den Haag

Ons kenmerk
IENM/BSK-2016/9536

Datum
Betreft Wob-verzoek emissies voertuigen

Geachte,

In uw brief van 6 oktober 2015, ontvangen op 7 oktober 2015, heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) om informatie verzocht met betrekking tot het door TNO in juni 2015 uitgebrachte rapport "emissions of nitrogen oxides and particulates of diesel vehicles".

U vraagt om openbaarmaking van de volgende documenten:

1. Het document waarin de opdracht wordt beschreven aan TNO die heeft geleid tot onder andere het bovengenoemde rapport;
2. Documenten waaruit blijkt voor welk automerk en modeltype de vehicle codes staan;
3. Documenten inzake de NOx resultaten van de uitgevoerde PEMS- en SEMS-testen, gespecificeerd per vehicle code;
4. Alle correspondentie binnen het ministerie en tussen het ministerie en TNO inzake de opdracht, die heeft geleid tot de uitkomsten zoals vermeld in het rapport "emissions of nitrogen oxides and particulates of diesel vehicles".

Procedure

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd.

In de brief van 2 november 2015 is de beslistermijn met ten hoogste vier weken verdaagd tot uiterlijk 2 december 2015.

Op 17 november 2015 heeft een gesprek met u plaatsgevonden over de inhoud van uw verzoek. U heeft naar aanleiding van dit gesprek uw verzoek nader gespecificeerd en beperkt. U heeft aangegeven dat u met betrekking tot de opdracht doelt op de projecten waarin aan Euro 5 en Euro 6 personenvoertuigen is gemeten. Met betrekking tot de correspondentie heeft u uw verzoek beperkt tot definitieve versies van (tussen)rapporten en notulen van overleggen tussen het ministerie en TNO.

Aangezien u uw verzoek tevens heeft ingediend bij TNO, zal voor wat betreft onderdelen 2. en 3. van het verzoek door TNO worden behandeld. Dit is ook aan de orde geweest tijdens het gesprek.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar bijlage 1.

Bestuurskern

Dir.Klimaat, Lucht en Geluid

Datum**Ons kenmerk**

IENM/BSK-2016/9536

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek heb ik in totaal 10 documenten aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in de inventarislijst die deel uitmaakt van dit besluit. U treft de inventarislijst aan als bijlage 2 bij dit besluit.

Openbare documenten

Het overige deel van de documenten dat onder uw verzoek valt, is reeds openbaar gemaakt en per e-mail aan u verstrekt. Het betreft de documenten die openbaar zijn gemaakt bij:

- besluit van 7 december 2015 (kenmerk IENM/BSK-2015/241349) en
- besluit van 20 januari 2016 (kenmerk IENM/BSK-2016/9374).

Naar aanleiding van de zienswijze van TNO wordt de bijlage bij de e-mail van 6 maart 2014, die onderdeel uitmaakt van het hierboven genoemde besluit van 20 januari 2016, wordt dit document door mij eerst na vier weken aan u verstrekt. Binnen deze termijn besluit TNO over de wijze waarop ook dit document openbaar wordt gemaakt. Daarbij wordt aangesloten bij de besluitvorming van TNO met betrekking tot de wijze van publicatie van dit document. Het betreft een document met emissieresultaten van één automerk dat valt onder punt 3 van uw verzoek.

Voor de desbetreffende documenten verwijs ik u tevens naar het eerder genomen besluit, dat is gepubliceerd op www.rijksoverheid.nl.

Zienswijzen

Over de voorgenomen openbaarmaking van de documenten waarop dit besluit betrekking heeft zijn, zoals u bekend, met toepassing van artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht, zienswijzen gevraagd aan derdebelanghebbenden. Er is een aantal belanghebbenden die afgezien heeft van een zienswijze en een aantal belanghebbenden – fabrikanten van merken - die een zienswijze heeft gegeven.

Mercedes-Benz Nederland en Daimler AG hebben aangegeven geen bedenkingen te hebben tegen openbaarmaking, indien daarbij acht wordt geslagen op hun belangen om onevenredige benadeling te voorkomen.

TNO heeft aangegeven akkoord te gaan met openbaarmaking van de documenten met uitzondering van persoonsgegevens en persoonlijke beleidsopvattingen geuit door medewerkers van TNO.

Ik heb de zienswijzen in mijn belangenafweging betrokken. Ik verwijs u hiervoor naar het onderdeel Overwegingen in dit besluit.

Besluit

Ik heb besloten uw verzoek te honoreren, met uitzondering van de in de documenten opgenomen persoonsgegevens. Voor de motivering verwijs ik naar het onderdeel Overwegingen in dit besluit.

Overwegingen

Persoonlijke levenssfeer (artikel 10, tweede lid, onder e, Wob)

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft het verstrekken van informatie ingevolge de Wob achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

In documenten zijn vaak gegevens opgenomen van ambtenaren en van derden. Hoewel ambtenaren en andere bij de besluitvorming betrokken personen in hun beroepshalve functioneren als zodanig niet ten volle een beroep kunnen doen op de persoonlijke levenssfeer, geldt dit volgens de vaste rechtspraak wel voor gegevens als namen, telefoonnummers (werk en privé), e-mailadressen en handtekeningen en parafen van ambtenaren of personen van andere bij de besluitvorming betrokken organisaties. Namen en andere naar een persoon herleidbare gegevens zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken van dergelijke informatie verzetten. Van openbaarmaking van deze informatie wordt in beginsel afgezien indien het ambtenaren en derden betreft die niet uit hoofde van hun functie in de openbaarheid treden.

Een uitzondering hierop geldt voor namen van ambtenaren in besluiten die zij krachtens mandaat hebben ondertekend, omdat volgens de jurisprudentie deze ambtenaren in beginsel hebben te aanvaarden dat met deze bevoegdheid hun namen naar buiten komen.

Bij de informatie die in de documenten in dit geval in het geding zijn, weegt naar mijn oordeel de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen zwaarder dan het algemene, publieke belang van openbaarheid van deze informatie. Ten overvloede merk ik op dat deze handelwijze in lijn is met de huidige jurisprudentie. Ik verwijs naar de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 18 juli 2007 (LJN: BA9807), van 19 december 2012 (LJN: BY6746) en van 12 juni 2013 (zaaknummer 201112236/1/A3).

In alle documenten die gedeeltelijk openbaar worden gemaakt zijn daarom deze gegevens verwijderd om de hiervoor aangegeven redenen.

In de documenten zijn daarnaast passages verwijderd die over andere onderwerpen gaan en niet onder uw verzoek vallen.

Persoonlijke beleidsopvattingen (artikel 11, eerste en vierde lid, Wob)

Op grond van artikel 11, tweede en vierde lid, van de Wob wordt geen informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, verstrekt over daarin opgenomen beleidsopvattingen. Bij milieu-informatie wordt het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Ik hecht aan transparantie en het belang van openbaarmaking weegt in deze zwaarder. In de documenten is geen informatie over persoonlijke beleidsopvattingen opgenomen, die niet verstrekt wordt.

Bestuurskern
Dir.Klimaat, Lucht en Geluid

Datum

Ons kenmerk
IENM/BSK-2016/9536

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling (artikel 10, tweede lid, onder g)

Bestuurskern
Dir.Klimaat, Lucht en Geluid

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Datum

Deze bepaling is evenwel niet van toepassing als de informatie moet worden aangemerkt als milieu-informatie (artikel 10, zesde lid, Wob). Het belang van openbaarmaking van de informatie over de testresultaten, die ik als milieu-informatie aanmerk, staat derhalve voorop.

Ons kenmerk
IENM/BSK-2016/9536

Desalniettemin is een zorgvuldige belangenafweging gewenst, rekening houdend met de in het geding zijnde belangen. Gelet op de aard en de inhoud van de gevraagde informatie kan onder omstandigheden openbaarmaking leiden tot een onvolledig en/of vertekend beeld en reputatieschade tot gevolg hebben voor de betrokken ondernemingen. Het belang van de betrokken ondernemingen kan in een dergelijke situatie in aanmerking worden genomen door de openbaarmaking te begeleiden door het geven van contextinformatie. Met het oog op het voorgaande hecht ik er belang aan de zienswijze weer te geven om daarmee de context te verschaffen.

Inhoud zienswijzen

Om onevenredige benadeling van Mercedes-Benz Nederland en Daimler AG te mitigeren heeft Mercedes-Benz Nederland verzocht om bij de openbaarmaking van de documenten nadere context te verschaffen. Kern daarbij is dat de documenten waarop het Wob-verzoek betrekking heeft niet het volledige beeld geven en dat essentiële nadere gegevens of analyses ontbreken, waardoor onjuiste conclusies kunnen worden getrokken. Dit zou Mercedes-Benz Nederland en Daimler AG kunnen schaden. Het verstrekken van nadere context is in het bijzonder van belang met betrekking tot het volgende:

- In de e-mailcorrespondentie van begin 2013 tussen het ministerie van Infrastructuur en Milieu en TNO inzake de 'Portable Emission Measurement System' (PEMS) test van voertuigen staat dat zowel Daimler AG als Mercedes-Benz Nederland op dat moment deze metingen niet wilden ondersteunen en daarom geen Mercedes-Benz A-Klasse ter beschikking wilden stellen. Hierbij wordt opgemerkt dat in latere communicatie het ministerie en TNO er door Mercedes-Benz Nederland en/of Daimler AG over worden geïnformeerd dat er wel degelijk bereidheid bestond mee te werken aan de ontwikkeling van 'Real Driving Emission testing' (RDE), maar dat er op dat moment o.a. nog aanzienlijke (veiligheids-)bezwaren bestonden ten aanzien van de onderhavige PEMS test, welke eerst dienden te worden opgelost. Deze informatie ontbreekt echter in de documentatie die door middel van dit Wob-besluit openbaar wordt gemaakt, waardoor een onvolledig en onjuist beeld wordt geschapen.

- In diverse documenten en e-mails over de door TNO gemeten Euro-6 Mercedes-Benz Sprinter die door middel van dit Wob-besluit openbaar worden gemaakt, wordt een hele hoge NH₃ (ammonia) emissie genoemd. De documenten waarin dit genoemd wordt zijn de concept testrapporten: "Test results of a Mercedes Sprinter Euro VI". Naderhand zijn deze concept resultaten nog eens goed bekeken. Dit heeft opgeleverd dat in het officiële rapport nog aanpassingen met betrekking tot deze bevinding zullen worden doorgevoerd teneinde tot een juiste interpretatie van de meetresultaten te komen. In de concept documenten die bij dit Wob-besluit openbaar worden gemaakt, zijn deze aanpassingen nog niet opgenomen. Naar verwachting zal een rapportage over de emissieprestaties van Euro-6 bestelauto's waarin ook de geteste Euro-6 Mercedes-Benz Sprinter aan bod zal komen, in de loop van 2016 beschikbaar komen.
- In diverse documenten en e-mails over de door TNO geteste Mercedes-Benz C-Class 220 diesel die door middel van dit Wob-besluit openbaar worden gemaakt, wordt melding gemaakt van een hoge NO_x emissie gemeten bij een RDE test uitgevoerd. De documenten waar het om gaat zijn het rapport "TNO 2015 R10702 Detailed investigation and real-world emission performance of Euro 6 diesel passenger cars" en het rapport "TNO 2015 R10733 Uitstoot van stikstofoxiden en fijnstof door dieselveertuigen". Ook deze onderzoeksresultaten zijn naderhand verder geanalyseerd om mogelijk oorzaken te achterhalen. Deze informatie ontbreekt in de documentatie die door middel van dit Wob-besluit openbaar wordt gemaakt.

Bestuurskern

Dir.Klimaat, Lucht en Geluid

Datum

Ons kenmerk

IENM/BSK-2016/9536

Een volledig beeld van alle essentiële informatie en nadere analyses is vereist om te voorkomen dat op basis van de met dit besluit openbaar gemaakte mailwisselingen onjuiste conclusies worden getrokken bij berichtgeving hierover. Nadere gevolgtrekkingen of conclusies uit de met dit besluit verstrekte documenten dienen alleen te worden getrokken nadat de betrokken partijen in de gelegenheid gebruikt zijn gesteld om het verhaal compleet te maken. Ik wil u nadrukkelijk verzoeken om in voorkomende gevallen hiermee rekening te houden.

In diverse documenten en e-mails over de door TNO gemeten Euro-6 Mercedes-Benz Sprinter die door middel van dit Wob-besluit openbaar worden gemaakt, wordt een hele hoge NH₃ (ammonia) emissie genoemd. Naderhand is dit nog eens goed bekeken. Dit heeft opgeleverd dat nog aanpassingen met betrekking tot deze bevinding zullen worden doorgevoerd teneinde tot een juiste interpretatie van de meetresultaten te komen. In de concept documenten die bij dit Wob-besluit openbaar worden gemaakt, zijn deze aanpassingen nog niet opgenomen. Naar verwachting zal een rapportage over de emissieprestaties van Euro-6 bestelauto's waarin ook de geteste Euro-6 Mercedes-Benz Sprinter aan bod zal komen, in de loop van 2016 beschikbaar komen.

Wijze van openbaarmaking

De documenten die ik bij dit besluit (gedeeltelijk) openbaar maak, treft u in bijgaand pdf-bestand aan.

Afschrift aan belanghebbenden

Een afschrift van dit besluit zend ik aan de belanghebbenden.

Plaatsing op internet

De openbaar gemaakte stukken worden geanonimiseerd op www.rijksoverheid.nl geplaatst.

Bestuurskern

Dir.Klimaat, Lucht en Geluid

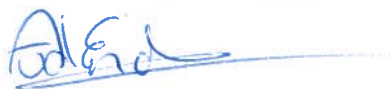
Datum**Ons kenmerk**

IENM/BSK-2016/9536

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,
namens deze,
DE DIRECTEUR-GENERAAL MILIEU EN INTERNATIONAAL,

an.

Drs. C.B.F. Kuijpers

Voor nadere informatie over dit besluit kunt u terecht bij de hierboven genoemde contactpersoon.

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kan een belanghebbende tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, ter attentie van Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken, afdeling Algemeen Bestuurlijk-Juridische Zaken, postbus 20901, 2500 EX, Den Haag.

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en ten minste te bevatten:

- a. naam en adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt (datum en nummer of kenmerk);
- d. een opgave van de redenen waarom men zich met het besluit niet kan verenigen.

Bijlage 1: Artikelen 10 en 11 van de Wet openbaarheid van bestuur

Bestuurskern
Dir.Klimaat, Lucht en Geluid

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

Datum

- a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
- b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
- c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.

Ons kenmerk
IENM/BSK-2016/9536

2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
- b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiek-rechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
- c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
- e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
- f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
- g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.

4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.

5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.

6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.

7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
- b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.

8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Bestuurskern

Dir.Klimaat, Lucht en Geluid

Datum

Ons kenmerk

IENM/BSK-2016/9536

Bijlage 2: inventarislijst

Bestuurskern
Dir.Klimaat, Lucht en Geluid

Datum

Ons kenmerk
IENM/BSK-2016/9536

BIJLAGE 2: Inventarislijst Wob-verzoek bij brief 20 januari 2016, kenmerk IENM/BSK-2016/9536

Nr	datum	onderwerp / inhoud document	status / beoordeling	Artikel Wob
1	22-7-2014	notulen LD steekproefoverleg d.d. 10-6-2014	deels openbaar	artikel 10, lid 2, sub e
2	26-8-2014	notulen LD steekproefoverleg d.d. 15 juli 2014	deels openbaar	artikel 10, lid 2, sub e
3	1-10-2014	notulen LD steekproefoverleg d.d. 9 september 2014	deels openbaar	artikel 10, lid 2, sub e
4	11-12-2014	notulen LD steekproefoverleg d.d. 28 oktober 2014	deels openbaar	artikel 10, lid 2, sub e
5	18-3-2015	notulen LD steekproefoverleg d.d. 10 februari 2015	deels openbaar	artikel 10, lid 2, sub e
6	23-4-2015	notulen LD steekproefoverleg d.d. 24 maart 2015	deels openbaar	artikel 10, lid 2, sub e
7	8-5-2015	notulen LD steekproefoverleg d.d. 30 april 2015	deels openbaar	artikel 10, lid 2, sub e
8	18-6-2015	notulen LD steekproefoverleg d.d. 28 mei 2015	deels openbaar	artikel 10, lid 2, sub e
9	2-7-2015	notulen LD steekproefoverleg d.d. 2 juli 2015	deels openbaar	artikel 10, lid 2, sub e
10	8-9-2015	notulen LD steekproefoverleg d.d. 31 augustus 2015	deels openbaar	artikel 10, lid 2, sub e